Meedoen!

Beleidsnota
Wet maatschappelijke ondersteuning 2012-2015

Gemeente Nunspeet

Gemeente Nunspeet
Meedoen! - Beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning 2012-2015

Voorwoord

In 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) van kracht geworden. Deze wet heeft tot doel er voor te zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, maar ook dat mensen kunnen blijven meedoen in de samenleving. Al dan niet ondersteund door vrienden, bekenden of de verdere sociale omgeving. Als die ondersteuning er niet is, kan een beroep worden gedaan op hulp vanuit de gemeente. De gemeente fungeert hierbij als vangnet. Zo wil de overheid met de WMO een groot deel van de verantwoordelijkheden weer neerleggen waar dit hoort: in de samenleving.

Overheid en samenleving hebben *samen* de taak om te zorgen voor de maatschappelijke ondersteuning van mensen die daar voor korte of langere tijd niet toe in staat zijn om mee te doen in de samenleving. De overheid kiest er voor om hierbij terug te gaan naar haar kerntaken: faciliteren en fungeren als vangnet. De samenleving dient er op haar beurt voor te waken dat er geen mensen buiten spel komen te staan. Daarvoor is het nodig dat de structuur en regelgeving zodanig ingericht wordt dat mensen zélf de verantwoordelijkheid nemen over hun leven en/of zich betrokken weten op de mensen in hun sociale omgeving.

De beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning 2012-2015 wil daar aan bijdragen. Deze nota dient gezien te worden als een logisch vervolg op de beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning 2008-2011. De nieuwe beleidsnota wil een verdiepingsslag bewerkstelligen. Centraal daarbij staan ‘Kanteling van de WMO’ en ‘Welzijn Nieuwe Stijl’. U leest er alles over in deze beleidsnota.

Gedurende de looptijd van deze beleidsnota komen er veel grote zaken op de gemeente af. Zo worden gemeenten verantwoordelijk voor de extramurale begeleiding (gaat van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten over naar de WMO), voor de Wet werken naar vermogen en voor het totale jeugdbeleid. Dat zijn allemaal beleidsterreinen die met elkaar samenhangen en die veelal ook betrekking hebben op dezelfde groep mensen. Om de overgang van deze zaken naar de gemeenten goed te kunnen vormgeven is het van belang dat we van de huidige WMO zowel de structuur als de financiering op orde hebben. Pas dan kunnen we de nieuwe zaken goed uitvoeren. Deze WMO-beleidsnota is daar de drager van. En ik ben ervan overtuigd dat we hiermee de maatschappelijke ondersteuning in de gemeente Nunspeet op een goede manier vormgeven. Het uitvoeren van deze beleidsnota betekent dat in onze gemeente iedereen kan meedoen. En daar is het allemaal om begonnen.

Gert van den Berg
Wethouder samenleving

Samenvatting

De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) gaat over meedoen in de samenleving. Wij willen dat alle mensen in de gemeente Nunspeet kunnen meedoen!

De WMO is voortdurend in beweging. De komende jaren komt er veel op ons af, met name de decentralisaties op het gebied van begeleiding, jeugd en werk. Straks allemaal onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

In deze beleidsnota WMO wordt voor de jaren 2012-2015 richting gegeven aan het WMO-beleid van de gemeente Nunspeet. Hierbij wordt voortgebouwd op de resultaten van de afgelopen beleidsperiode 2008-2011 en wordt een verdiepingsslag gemaakt.

De beleidsnota WMO 2012-2015 is een kadernota, waaronder verschillende uitvoeringsnota's (sociale samenhang en leefbaarheid, jeugd, ouderen, mantelzorgers, vrijwilligers en maatschappelijke zorg) (komen te) vallen. In deze beleidsnota wordt dan ook niet uitputtend ingegaan op alle acties op de WMO-beleidsterreinen, maar worden de ambities voor de jaren 2012-2015 aangegeven.

Een belangrijk uitgangspunt in het WMO-beleid 2012-2015 is dat de eigen kracht van burgers voorop staat. Allereerst wordt gekeken naar wat burgers kunnen op eigen kracht en onder eigen regie en vervolgens wat het netwerk zoals de buren en familieleden voor de burger kan betekenen. Lukt het niet (helemaal) om op eigen kracht en met ondersteuning van het netwerk te participeren in de samenleving, dan zijn er voor deze burgers algemene voorzieningen, collectieve voorzieningen en/of individuele voorzieningen om hen te laten meedoen. Uitdrukkelijk in deze volgorde. Het principe is 'niet leunen, maar steunen'.

De ambities die wij met het WMO-beleid hebben, hebben wij benoemd in drie thema's: voorkómen van zorg, ondersteuning en bieden van een vangnet.

Op het gebied van het **voorkómen van zorg** zetten wij de komende jaren in op het volgende:
1. gezond gedrag als basis;
2. benutten van eigen kracht;
3. informatie op het gebied van wonen, welzijn en zorg is toegankelijk voor alle burgers;
4. voorbereiden op veranderingen in de toekomst;
5. alle kernen in Nunspeet zijn zo veel mogelijk toegankelijk;
6. sturen op resultaat;
7. samenwerken en netwerken;
8. betrekken van burgers.

Op het gebied van **ondersteuning** zetten wij in op de onderstaande zaken:
1. meer mensen verrichten vrijwilligerswerk;
2. betrekken van het bedrijfsleven;
3. afspraken maken met zorgverzekeraars;
4. mantelzorgers worden in staat gesteld hun taak te blijven uitoefenen, waarbij overbelasting wordt voorkomen;
5. burgers en professionals weten waar zij naartoe kunnen met zorgsignalen;
6. zorgen voor een algemeen toegankelijk arrangement aan activiteiten gericht op ontmoeting, educatie en ontspanning;
7. Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling zijn uitgangspunt;
8. PGB-beleid herformuleren;
9. ondersteunen bij opvoeden en opgroeien;

10. algemeen maatschappelijk werk blijft toegankelijk.

Op het gebied van het **bieden van een vangnet** investeren wij in het volgende:
1. investeren in voorkomen van maatschappelijke uitval;
2. voorkomen van huisuitzetting;
3. investeren in maatschappelijk herstel van mensen die in het vangnet terecht zijn gekomen;
4. inzetten op acht leefgebieden (huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren en dagbesteding);
5. aanpakken van huiselijk geweld.

Wij betrekken burgers, maatschappelijke organisaties en gemeenteraad bij het WMO-beleid. Wij zetten de komende jaren extra in op samenwerken en netwerken binnen de gemeente. Wij gaan jaarlijks een WMO-bijeenkomst organiseren voor alle burgers en maatschappelijke organisaties.

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Samenvatting 4

Inhoudsopgave 6

1. Inleiding 7
1.1 Inleiding 7
1.2 Aanleiding nota 7
1.3 Uitvoeringsnota's behorende bij de beleidsnota WMO 2012-2015 7
1.4 Leeswijzer 8

2. Kader en belangrijkste ontwikkelingen in de WMO 9
2.1 Kader van deze beleidsnota 9
2.2 Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling 10
2.3 Drie decentralisaties: begeleiding, jeugd en werk 12
2.4 Overige ontwikkelingen 14

3. Missie, visie en uitgangspunten 15
3.1 Missie, visie en uitgangspunten 15
3.2 Vraagstelling en doelstelling 16

4. De WMO in actie aan de hand van drie thema's 17
4.1 Voorkómen van zorg 18
4.2 Ondersteuning 22
4.3 Bieden van een vangnet 27

5. Onderzoeksmethoden 29
5.1 Communicatie en inspraak 29
5.2 Monitoring 29

6. Financiën 30

Begrippenlijst 31

1. Inleiding

1.1 Inleiding
Alle gemeenten dragen op basis van de WMO verantwoordelijkheid voor hun burgers opdat zij kunnen meedoen in de samenleving. De gemeente Nunspeet draagt deze verantwoordelijkheid voor alle burgers in de gemeente Nunspeet. De WMO kent negen prestatievelden, van het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers tot het bieden van een vangnet voor mensen die het in de samenleving niet redden.

In deze beleidsnota WMO wordt voor de jaren 2012-2015 richting gegeven aan het WMO-beleid van de gemeente Nunspeet. Hierbij wordt voortgebouwd op de resultaten van de afgelopen beleidsperiode 2008-2011 en wordt een verdiepingsslag gemaakt.

De beleidsnota WMO 2012-2015 is een kadernota, waaronder verschillende uitvoeringsnota's (sociale samenhang en leefbaarheid, jeugd, ouderen, mantelzorgers, vrijwilligers en maatschappelijke zorg) (komen te) vallen. In deze beleidsnota wordt dan ook niet uitputtend ingegaan op alle acties op de WMO-beleidsterreinen, maar worden de ambities voor de jaren 2012-2015 aangegeven.

1.2 Aanleiding nota
Er zijn twee belangrijke aanleidingen voor het opstellen van de beleidsnota WMO 2012-2015:
1. Artikel 3 van de WMO verplicht dat de gemeenteraad telkens voor een periode van ten hoogste vier jaar een of meer plannen vaststelt die richting geven aan de door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen over maatschappelijke ondersteuning. De vorige beleidsnota WMO liep van 2008-2011.
2. Belangrijke ontwikkelingen rondom de WMO, zoals de drie decentralisaties begeleiding, werk en jeugd.

1.3 Uitvoeringsnota's behorende bij de beleidsnota WMO 2012-2015
Zoals in paragraaf 1.1 is genoemd, is de beleidsnota WMO 2012-2015 een kadernota. Dit is een nota waarin in grote lijnen het WMO-beleid voor de periode 2012-2015 uiteen wordt gezet. Onder deze kadernota komen zes uitvoeringsnota's te hangen, waarin staat beschreven op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de specifieke WMO-terreinen. In deze uitvoeringsnota's worden de te behalen resultaten zo specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden (SMART) mogelijk weergegeven.

Onder de beleidsnota WMO 2012-2015 hangen de volgende uitvoeringsnota's/komen de volgende uitvoeringsnota's te hangen:

Huidige uitvoeringsnota's	Gelijktrekken periode van de uitvoerings-nota's
-	Sociale samenhang en leefbaarheid 2013-2016
Jeugd 2010-2013	Jeugd 2013-2016
Ouderen 2009-2012	Ouderen 2013-2016
Mantelzorgers 2010-2013	Mantelzorgers 2013-2016
Vrijwilligers 2008-2011 (+ 1 jaar verlenging)	Vrijwilligers 2013-2016
Maatschappelijke zorg 2012-2015	Maatschappelijke zorg 2012-2015

De uitvoeringsnota's lopen bewust één jaar 'achter' op de beleidsnota WMO 2012-2015, zodat met de voorbereiding van de uitvoeringsnota's begonnen kan worden nadat de beleidsnota als kader is vastgesteld (de uitvoeringsnota maatschappelijke zorg vormt hierop een uitzondering, omdat deze uitvoeringsnota in regionaal verband voor een andere periode is opgesteld).

Onderstaande beleidsnota's zijn nauw verwant met de beleidsnota WMO 2012-2015 en de bijbehorende uitvoeringsnota's:
- Sport 2010-2013;
- Speelruimte 2010-2013;
- Cultuur 2012-2015;
- Gezondheid 2012-2015;
- Veiligheid 2012-2015;
- Minimabeleid.

1.4 Leeswijzer
Deze nota bestaat uit zes hoofdstukken. In hoofdstuk 1 volgt er een korte inleiding op de nota. In hoofdstuk 2 worden het kader en de belangrijkste ontwikkelingen in de WMO weergegeven. Deze vormen input voor de missie, visie en uitgangspunten die wij hebben voor het WMO-beleid voor de jaren 2012-2015, die in hoofdstuk 3 worden weergegeven. In hoofdstuk 4 wordt het beleid vertaald naar acties aan de hand van drie thema's. Hoofdstuk 5 behandelt de onderzoeksmethoden en de wijze waarop wij de resultaten van het WMO-beleid willen monitoren. Het laatste hoofdstuk gaat in op de financiën.

2. Kader en belangrijkste ontwikkelingen in de WMO

In dit hoofdstuk wordt allereerst kort ingegaan op het kader van deze beleidsnota: wat is de WMO eigenlijk? Daarnaast wordt ingegaan op de belangrijkste veranderingen die voor de komende jaren op stapel staan die invloed hebben op het gemeentelijke WMO-beleid, zoals de nieuwe werkwijze in de WMO en de overhevelingen van de extramurale begeleiding uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) naar de WMO, de jeugdzorg en de nieuwe Wet werken naar vermogen (WWNV).

2.1 Kader van deze beleidsnota

Wat is de Wet maatschappelijke ondersteuning?
De WMO is een kaderwet en heeft als doel: alle burgers in de samenleving doen mee. Het belangrijkste oogmerk van deze wet is samenhangend lokaal beleid om participatie van alle burgers mogelijk te maken en te bevorderen. Dit uitgevoerd dicht bij de burger door een daarvoor goed toegeruste gemeente. De beleidsnota WMO 2012-2015 past in de visie van het coalitieakkoord 2010-2014, waarin wordt uitgegaan van een krachtige samenleving.

De WMO is geen zorgwet, maar een brede participatiewet (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de AWBZ). Gemeenten hebben geen zorgplicht en burgers geen recht op een bepaalde voorziening. Het gaat niet om het verstrekken van een bepaalde voorziening, maar om het compenseren van beperkingen van burgers en het ondersteunen van deelname aan de samenleving - de compensatieplicht.

Niet het bestaande aanbod van voorzieningen staat centraal, maar het resultaat, te weten participatie en zelfredzaamheid van mensen.

Het begrip maatschappelijke ondersteuning is in de WMO verwoord in negen zogenoemde prestatievelden:
1. *leefbaarheid en sociale samenhang*
   het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. *ondersteuning jeugd en hun ouders*
   op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. *informatie, advies en ondersteuning*
   het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. *ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers*
   het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen als zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, en het ondersteunen van vrijwilligers;
5. *bevorderen deelname kwetsbare groepen*
   het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
6. *verlenen individuele voorzieningen*
   het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. *maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en huiselijk geweld*

het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;

8. *openbare geestelijke gezondheidszorg*
   het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. *verslavingszorg*
   het bevorderen van verslavingsbeleid.

De prestatievelden 7, 8 en 9 gezamenlijk worden de maatschappelijke zorg genoemd.

Deze prestatievelden staan als communicerende vaten onderling met elkaar in verband. Hoe beter bijvoorbeeld de sociale samenhang is en hoe meer mensen meedoen in de samenleving, des te minder zal er een beroep worden gedaan op complexere (duurdere) vormen van ondersteuning en zorg.

Uitgelicht: maatschappelijke zorg

Maatschappelijke zorg (prestatievelden 7, 8 en 9): relatie centrumgemeenten en regiogemeenten
De Rijksoverheid verstrekt in het kader van de uitvoering van de WMO uitkeringen aan alle gemeenten. Daarnaast heeft het Rijk voor de prestatievelden 7, 8 en 9 (maatschappelijke zorg) gekozen voor 43 centrumgemeenten voor maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid en 35 centrumgemeenten voor vrouwenopvang, waarbij die centrumgemeenten financieel verantwoordelijk zijn voor hun regio.

Voor de maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid valt de regiogemeente Nunspeet onder financiële verantwoordelijkheid van centrumgemeente Zwolle. Voor de vrouwenopvang valt de regiogemeente Nunspeet onder financiële verantwoordelijkheid van centrumgemeente Apeldoorn. Afspraak is dat de centrumgemeenten verantwoordelijk zijn voor de opvang en de regiogemeenten voor preventie en nazorg. Op het gebied van preventie en nazorg op het gebied van maatschappelijke zorg werken wij als gemeente intensief samen met de gemeenten Oldebroek, Elburg, Harderwijk, Ermelo en Putten (gemeenten Regio Noord-Veluwe).

2.2 Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling

Welzijn Nieuwe Stijl
De WMO is vanaf 1 januari 2007 van kracht. Veel gemeenten, ook de gemeente Nunspeet, hebben zich in eerste instantie vooral gericht op het op orde krijgen van de nieuwe taken zoals de hulp bij het huishouden. Er is nog een slag te slaan om de volle breedte te benutten van de ruimte die de WMO biedt voor maatwerk, verbinden en integraliteit.

Om van de WMO een succes te maken, is het van belang de doorontwikkeling van en in de WMO met kracht te stimuleren, om de werkelijke potentie van de WMO te kunnen benutten (dit is dat iedereen kan meedoen). Voorwaarden voor succes zijn onder andere dat de (sturings)relatie tussen gemeenten en welzijnsorganisaties en de kwaliteit en professionaliteit van het welzijnswerk op orde zijn. Om op deze twee punten een verbeterslag te kunnen maken, is het landelijke stimuleringsprogramma Welzijn Nieuwe Stijl in het leven geroepen. Welzijn Nieuwe Stijl gaat over een andere manier van werken.

Het welzijnswerk moet meer zichtbare resultaten gaan opleveren en de eigen kracht van de burger wordt belangrijker.

Het stimuleringsprogramma Welzijn Nieuwe Stijl heeft de volgende doelstellingen: gemeenschappelijker (samen met maatschappelijke instellingen en het lokaal bestuur een 'maatschappelijke agenda'), professioneler (sturen op resultaten en waar mogelijk op maatschappelijke effecten) en efficiënter (de klant wordt meer het uitgangspunt en de aanbieders van zorg en ondersteuning moeten meer samenwerken).

Acht kenmerken Welzijn Nieuwe Stijl
Welzijn Nieuwe Stijl kent acht bakens (kenmerken). Deze geven richting aan de kwaliteitsontwikkeling van de welzijnssector, en zijn daarmee ook voor gemeenten in hun rol als opdrachtgever relevant. De acht bakens van Welzijn Nieuwe Stijl zijn:

vraaganalyse
1. gericht op de vraag achter de vraag;
2. gebaseerd op de eigen kracht van de burger;

organisatie van het aanbod
3. direct erop af;
4. formeel en informeel in optimale verhouding;
5. doordachte balans van collectief en individueel;

werkwijze
6. integraal werken;
7. niet vrijblijvend, maar resultaatgericht;

randvoorwaarde
8. gebaseerd op ruimte voor de professional.

Deze bakens zijn bedoeld om richting te geven aan de uitvoering van het programma Welzijn Nieuwe Stijl, zowel voor welzijnsorganisaties als voor de gemeenten:
1. Voor de welzijnsorganisaties geven zij de gewenste richting aan voor het verbeteren van de kwaliteit en de professionaliteit. Het gaat dan steeds om de professionaliteit in relatie tot de burger.
2. Voor de gemeenten fungeren zij als ijkpunten waaraan de opdrachten aan uitvoerende organisaties en hun handelen na het verlenen van de opdracht kunnen worden getoetst.

Zie: http://www.invoeringwmo.nl/content/programma-welzijn-nieuwe-stijl, voor meer informatie.

De Kanteling
De Kanteling gaat over het anders vormgeven van de compensatieplicht in de WMO. Welke ondersteuning heeft de burger echt nodig om te kunnen participeren?

De WMO is immers een participatiewet, met als uitgangspunt dat iedereen moet kunnen meedoen. Bij De Kanteling gaat het niet langer alleen om het verstrekken van voorzieningen (collectief of individueel), maar om het compenseren van beperkingen om mee te kunnen doen in de samenleving. De gemeente treft voorzieningen ter compensatie van beperkingen die burgers ondervinden. Het proces van gemeente en burger om samen tot een invulling van de compensatieplicht te komen, heet De Kanteling.

De Kanteling in de WMO staat symbool voor de ombuiging die nodig is in doen en denken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. De omslag in doen en denken is nodig bij de wijze van ondersteuning van mensen met een beperking. Er is in de WMO geen sprake

van een verzekerd recht en een claim van de burger (in de AWBZ is dat wel het geval). De Kanteling wil meer recht doen aan de specifieke situatie van een burger: een vraaggerichte aanpak. Tegelijkertijd wordt er een groter beroep gedaan op de eigen kracht en regie van de burger en de kracht van de omgeving, zoals buren en familieleden. Het uitgangspunt hierbij is dat de burger zelf verantwoordelijk is voor zijn eigen leven en welzijn. Bij problemen kijkt hij dan ook eerst hoe hij ze zelf kan oplossen, eventueel met behulp van familie, vrienden of buren (vrijwilligers en/of mantelzorgers). Lukt dit niet, dan kan via de WMO een beroep worden gedaan op de gemeente. Die kijkt eerst of een beroep kan worden gedaan op collectieve voorzieningen. Pas als laatste is het verstrekken van een individuele voorziening een optie als oplossing. Hieronder staan deze uitgangspunten ter illustratie weergegeven.

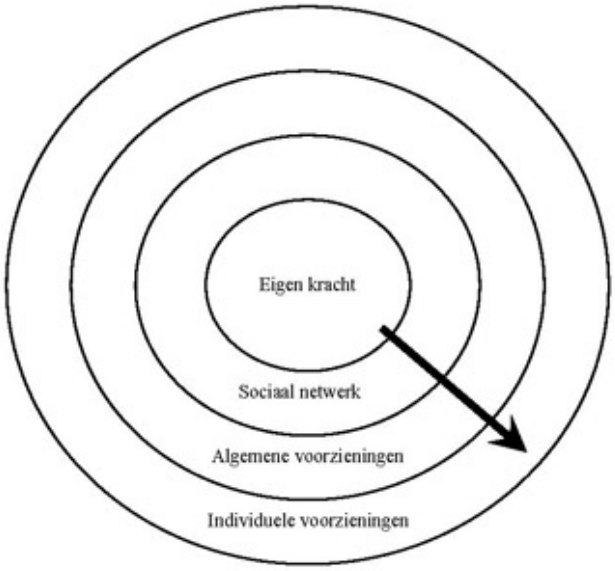

2.3 Drie decentralisaties: begeleiding, jeugd en werk

In Regio Noord-Veluwe (RNV) trekken de zes gemeenten samen met de gemeente Zeewolde op om de drie decentralisaties begeleiding, jeugd en werk voor te bereiden. Er zijn regionale voorbereidingsgroepen opgericht, waarin naast vertegenwoordigers van de gemeenten ook aanbieders en vertegenwoordigers van cliënten is gevraagd mee te denken over de verdere aanpak.

Begeleiding

In de discussie over de toekomst van de langdurige zorg en in de aanloop naar het regeerakkoord hebben gemeenten regelmatig aangegeven meerwaarde te zien in de overheveling van de functie extramurale begeleiding van de AWBZ[1] naar de WMO. Naar verwachting zal in 2014 de functie begeleiding daadwerkelijk uit de AWBZ worden geschrapt. Nieuwe aanvragen zijn dan vanaf 2013 niet meer mogelijk in de AWBZ. De WMO wordt naar verwachting vanaf 2013 inhoudelijk uitgebreid en gemeenten krijgen dan de beschikking over het overgrote deel van de middelen die vrijvallen in de AWBZ. De begeleiding wordt niet langer vormgegeven als individueel recht op zorg, maar valt onder het wettelijk kader van de WMO, waarbij wordt uitgegaan van het compensatiebeginsel. Aan deze transitie is ook een besparingsopgave gekoppeld. Door de wetswijziging WMO moeten ook de verordening, het WMO-besluit en de WMO-beleidsregels worden aangepast.

[1] De AWBZ is een verzekering die medische kosten dekt, die niet onder de zorgverzekering en de WMO vallen, en die door bijna niemand op te brengen zijn. Zorgkantoren voeren de AWBZ uit.

De functie begeleiding in de AWBZ is bedoeld voor mensen met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische problematiek, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, die matige of zware beperkingen hebben op het terrein van sociale redzaamheid, bewegen en verplaatsen, psychisch functioneren, geheugen en oriëntatie en/of probleemgedrag.

Het doel van de functie begeleiding is bevordering, behoud of compensatie van zelfredzaamheid, zodat opname in een instelling of verwaarlozing kan worden voorkomen. De begeleiding kan ook worden ingezet ter ontlasting van mantelzorgers. De begeleiding draagt eraan bij dat mensen met een beperking optimaal kunnen functioneren op allerlei levensgebieden zoals zelfzorg, wonen, werken, financiën en vrije tijd. Naast ondersteuning op het terrein van structuur en dagritme, gaat het ook om praktische hulp. De begeleiding wordt in de AWBZ zowel individueel als groepsgewijs aangeboden.

De mensen die nu begeleiding op grond van de AWBZ ontvangen, hebben matige of ernstige beperkingen en zullen voor een groot deel niet zonder ondersteuning kunnen.

Met name in de verstandelijke gehandicaptenzorg en de geestelijke gezondheidszorg maakt begeleiding een groot deel uit van de totaal geleverde ondersteuning.

In deze beleidsnota wordt niet het beleid weergegeven voor de overheveling van de begeleiding. Dat is op dit moment nog te vroeg, omdat het nog niet duidelijk is wanneer de begeleiding precies overkomt, wat er exact onder gaat vallen en hoeveel financiële middelen wij als gemeente hiervoor krijgen. In de loop van 2012 wordt dit beleid vormgegeven en vastgesteld.

Jeugd
Wij willen dat de jeugd in onze gemeente gezond en veilig opgroeit, zich ontwikkelt en meedoet. Het kabinet wil de zorg voor jeugd laagdrempeliger, integraler en efficiënter maken. Alle zorg voor de jeugd die nu nog valt onder het rijk, de provincies, de AWBZ en de Zorgverzekeringswet (ZVW) komt onder verantwoordelijkheid van de gemeenten: de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen, de jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, de jeugdreclassering, de jeugdbescherming en de zorg voor kinderen en jongeren met een licht verstandelijke handicap. Begeleiding van jeugd is onderdeel van de decentralisatieafspraken over de AWBZ en gaat naar verwachting per 2013 over naar gemeenten. Per 2015 wordt, zoals nu is gepland, de jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen en de zorg voor kinderen en jongeren met een licht verstandelijke handicap overgeheveld. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) wordt bij de overheveling de frontoffice van alle jeugdzorg van de gemeenten.

Door decentralisatie naar gemeenten komen de budgetten in één hand en ontstaan in de uitvoering meer mogelijkheden voor preventie, integrale ondersteuning en afstemming met school en werk. Het kabinet vraagt de gemeenten om vanaf 2012 al meer nadrukkelijk aandacht te besteden aan het versterken van het lokaal preventief jeugdbeleid. Dit gaan wij ook doen.

In deze beleidsnota wordt ook nog niet aangegeven hoe wij omgaan met de overheveling van de jeugdzorg, vanwege dezelfde redenen zoals zijn genoemd bij de begeleiding. Dit beleid wordt op een later moment vastgesteld.

Werk
Het kabinet wil per 1 januari 2013 één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt invoeren, de zogenoemde Wet werken naar vermogen (WWNV). Om te stimuleren dat zo veel mogelijk mensen door werk in hun eigen onderhoud voorzien, is deze nieuwe wet ontworpen.

Voor wie (gedeeltelijk) kan werken, geldt per 1 januari 2013 de WWNV in plaats van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en het grootste deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong). De WWNV in het kort:

- Wie kan werken, wordt geacht zo veel mogelijk in zijn eigen onderhoud te voorzien.
- Iedereen die kan werken (en die na 1 januari 2013 een uitkering aanvraagt) valt onder dezelfde regels, namelijk de regels die gelden in de bijstand. Mensen kunnen een beroep doen op hun gemeente voor ondersteuning en/of begeleiding naar werk.
- Werkgevers krijgen ondersteuning om makkelijker mensen met een arbeidsbeperking aan te kunnen nemen.

De ontwikkeling van de WWNV heeft raakvlakken met de prestatievelden van de WMO. Het doel van de WWNV is meer burgers te activeren. De scheidslijn tussen participatie en arbeid verschuift. Zo kan bij de tegenprestatie vrijwilligerswerk een belangrijke rol gaan spelen. Daarnaast heeft de WMO een rol bij het wegnemen van belemmeringen voor deelname aan de arbeidsmarkt door mensen met een chronisch psychisch of psychosociaal probleem.

2.4 Overige ontwikkelingen

PGB-verplichting in de WMO vervalt

Op dit moment hebben wij als gemeente vanuit het Rijk de plicht om mensen met een WMO-indicatie een keuze te bieden tussen een voorziening in natura of een persoonsgebonden budget (PGB). Deze verplichting is er waarschijnlijk straks niet meer.

Passend onderwijs

Het kabinet wil dat leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, beter worden geholpen. Scholen zijn vanaf 1 augustus 2013 verplicht een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Ook voor kinderen met een handicap of gedragsproblemen moet er een passende onderwijsplek zijn, volgens het kabinet liefst op een gewone school waar het kind extra begeleiding krijgt, en als het echt nodig is in het speciaal onderwijs. Het kabinet wil het stelsel voor onderwijs herzien. Zij voert het passend onderwijs in.

Scheiden van wonen en zorg

Het kabinet gaat wonen en zorg van elkaar scheiden. De AWBZ gaat dan alleen nog over zorg. Het idee erachter is dat bewoners van instellingen hierdoor meer keuzevrijheid krijgen en zorginstellingen zich beter zullen richten op de woonwensen van cliënten. Cliënten betalen uiteindelijk zelf de kosten voor wonen. Ter compensatie van deze kosten verlaagt het kabinet de eigen bijdragen. Ook komen cliënten in aanmerking voor huurtoeslag als hun inkomenspositie hiertoe aanleiding geeft. Het streven van het kabinet is om per 1 januari 2014 te starten met het scheiden van wonen en zorg voor mensen met een lichte zorgvraag. Het scheiden van wonen en zorg betekent dat mensen langer thuis blijven wonen, waardoor de verwachting is dat er meer vraag komt naar gelijkvloerse en/of aangepaste woningen en de vraag naar WMO-voorzieningen toeneemt omdat mensen langer thuis blijven wonen.

Uitvoering AWBZ door zorgverzekeraars

Het kabinet heeft het voornemen vanaf 1 januari 2013 zorgverzekeraars de AWBZ voor hun eigen verzekerden te laten uitvoeren. De cliënt krijgt daarmee de beschikking over één loket met vragen over de Zorgverzekeringswet of zorg vanuit de AWBZ. Door de AWBZ door zorgverzekeraars voor eigen verzekerden te laten uitvoeren, ontstaat er een directie klantrelatie tussen cliënt en zorgverzekeraar. De cliënt krijgt de vrijheid om te kiezen via welke zorgverzekeraar hij zijn AWBZ-zorg wil laten regelen; hij is niet meer gebonden aan het zorgkantoor in zijn regio.

Al deze ontwikkelingen hebben direct invloed op de WMO.

3. Missie, visie en uitgangspunten

3.1 Missie, visie en uitgangspunten
Dat mensen meedoen in de samenleving is niet alleen goed voor de vermindering van medische consumptie, maar leidt bovenal tot een hogere mate van levenskwaliteit en ervaren gezondheid voor de mensen waarom het gaat.

Missie
Alle inwoners van de gemeente Nunspeet doen mee in de samenleving.

Visie
Iedere inwoner wordt in de gelegenheid gesteld op een volwaardige manier deel te nemen aan de samenleving. De burgers en hun omgeving zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de eigen ondersteuningsbehoefte. De gemeente wil hierbij de initiator en facilitator zijn van initiatieven die leiden tot meedoen. De gemeente gaat ervan uit dat de burger op termijn steeds meer eigen stuurman zal zijn, al dan niet in georganiseerde verbanden. Waar het niet anders kan, biedt de gemeente in het kader van de compensatieplicht passende oplossingen die tot het gewenste resultaat leiden: meedoen in de samenleving. In deze afweging worden de eigen (financiële) mogelijkheden van de burger meegenomen.

Uitgangspunten
De volgende uitgangspunten hanteren wij in het WMO-beleid 2012-2015:
1. De eigen kracht van burgers staat voorop. Allereerst wordt gekeken naar de eigen kracht van burgers, vervolgens naar het netwerk van de burger, gevolgd door algemene voorzieningen, collectieve voorzieningen en individuele voorzieningen. Uitdrukkelijk in deze volgorde. Het principe is ‘niet leunen, maar steunen’.
2. De omslag naar Welzijn Nieuwe Stijl (een manier om mensen betrokken te maken, waardoor zij minder ondersteuning nodig hebben) en De Kanteling (proces van de gemeente en burger om samen tot een invulling van de compensatieplicht te komen; de cliënt met zijn/haar zorgvraag is het vertrekpunt en niet de instelling met haar aanbod) wordt gemaakt.
3. Het voorzieningenniveau sluit aan op de missie dat alle burgers in de gemeente Nunspeet kunnen meedoen in de samenleving.

4. Zo veel mogelijk burgers moeten zelfstandig kunnen blijven wonen.
5. Er wordt geïnvesteerd in preventie om het ontstaan van een (zwaardere) zorgvraag te voorkómen.
6. Samenhang en samenwerking op het brede samenlevingsterrein wordt versterkt, zowel intern tussen verschillende beleidsvelden[2] als extern met betrokken organisaties en burgers/vragers van de WMO.
7. De gemeente voert regie op de gebieden wonen, welzijn en zorg.
8. Uitgangspunt voor participatie is de participatietrap.

3.2 Vraagstelling en doelstelling

Vraagstelling
In deze beleidsnota wordt antwoord gegeven op de volgende hoofdvraag:

Welke maatregelen moet de gemeente Nunspeet in hoofdlijn nemen om te zorgen dat er binnen de financiële kaders geen mensen 'buiten de boot' vallen?

Doelstelling
De gemeente Nunspeet wil dat de maatschappelijke ondersteuning houdbaar blijft en dat mensen die het nodig hebben deze ondersteuning krijgen. Niemand mag 'buiten de boot' vallen. De volgende zaken wil de gemeente Nunspeet bereiken met het WMO-beleid:
- voorkómen van (zwaardere) zorg;
- ondersteuning waar nodig;
- bieden van een vangnet voor (multi)probleemsituaties.

'Elke verandering begint met een andere manier van kijken'

Ziet u een jonge of een oude vrouw?

[2] Beleidsvelden werk en inkomen, sport, onderwijs, veiligheid, cultuur, wonen, openbare ruimte en gezondheid.

4. De WMO in actie aan de hand van drie thema's

Aangezien in de WMO integraliteit van beleid centraal staat, is deze beleidsnota niet vanuit de negen prestatievelden geschreven, maar vanuit drie overkoepelende thema's. Hiermee zijn de prestatievelden in de thema's geïntegreerd. Er zijn vele manieren om de prestatievelden in thema's te ordenen. Wij hebben gekozen voor het ordeningsprincipe 'vanuit de impact van ondersteuning'.

Clustering in thema	Prestatievelden	Inhoud prestatievelden
voorkómen van zorg	1, 3 en 5	1: sociale samenhang en leefbaarheid 3: informatie, advies en cliëntondersteuning 5: bevorderen deelname maatschappelijk verkeer
ondersteuning	2, 4 en 6	2: ondersteuning jeugd en hun ouders 4: informele zorg: mantelzorgers en vrijwilligers 6: individuele voorzieningen
bieden van een vangnet	7, 8 en 9	7: maatschappelijk opvang en vrouwenopvang 8: openbare geestelijke gezondheidszorg 9: verslavingsbeleid

Wij willen samen met burgers en onze externe partners ervoor zorgen dat de cirkel van het vangnet kleiner wordt en dat het voorkómen van zorg en ondersteuning waar nodig wordt vergroot. Hoe dit te realiseren staat hieronder in hoofdlijnen uitgewerkt, waarbij per thema wordt ingegaan op de ambities, doelen en de resultaten die wij willen halen. Specifiekere resultaten worden weergegeven in de uitvoeringsnota's.

4.1 Voorkómen van zorg

Ambities
Wij willen als gemeente allereerst inzetten op het voorkómen van zorg. Wij gaan hierbij zo veel mogelijk uit van de eigen kracht en zelfredzaamheid van burgers. Om dit te ondersteunen, zien wij voor onszelf vooral een faciliterende rol weggelegd.

Wij willen de sociale en fysieke toegankelijkheid stimuleren en versterken. Hierdoor willen wij ervoor zorgen dat mensen zo lang en zo veel mogelijk zelfstandig kunnen participeren, integreren, leven en functioneren.

Wij willen als gemeente gaan voor een samenleving waarin iedereen meedoet; de samenleving moet toegankelijk worden voor iedereen, ongeacht beperking.

Bij sociale toegankelijkheid onderscheiden wij de volgende aspecten:
- *beeldvorming*
  kijken naar wat je wel kunt in plaats van wat je niet kunt;
- *informatie en advies*
  burgers moeten toegankelijke informatie en advies krijgen; voor een oplossing op maat wordt doorgevraagd naar de vraag achter de vraag;
- *gezondheid*
  een gezonde leefstijl draagt bij aan het welzijn en welbevinden van mensen en draagt bij aan af- of uitstel van de zorgvraag.

Bij fysieke toegankelijkheid onderscheiden wij de volgende aspecten:
- *basisfuncties*
  per kern is er een aantal basisfuncties dat aanwezig moet zijn, zoals ontmoeten en spelen.
- *infrastructuur*
  een goede infrastructuur bevordert de algemene toegankelijkheid; hierbij gaat het om openbare gebouwen, voorzieningen en wegen, maar ook het openbaar vervoer.
- *wonen*
  zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, is het uitgangspunt.

Doelen en resultaten
Hieronder staat weergegeven welke doelen en resultaten wij op het gebied van voorkómen van zorg willen halen. Zoals in paragraaf 1.3 al is aangegeven, is deze nota er één waarin in grote lijnen het WMO-beleid voor de periode 2012-2015 uiteen wordt gezet. Onder deze kadernota komen zes uitvoeringsnota's te hangen, waarin staat beschreven op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de specifieke WMO-terreinen. In deze uitvoeringsnota's worden de te behalen resultaten zo specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden (SMART) mogelijk weergegeven.

Gezond gedrag als basis
Een goede gezondheid is belangrijk om mee te doen. Mensen die actief in het leven staan, voelen zich vaker gelukkig, zijn minder vaak ziek en voelen zich meer betrokken bij hun omgeving. Uiteraard doen gezonde mensen minder vaak een beroep op zorg en ondersteuning. Wij richten ons op een gezonde leefstijl door in te zetten op preventie en het stimuleren tot activeren.

Doel 1: gezond gedrag als basis
Resultaten
Jongeren in het primair en voortgezet onderwijs krijgen voorlichting die keuzes voor een gezonde leefstijl stimuleren, zoals een weerbaarheidstraining.
Handhaving wordt toegepast om alcoholmisbruik terug te dringen.
Er wordt ingezet op een goede relatie met alle huisartsen en/of praktijkondersteuners in de gemeente Nunspeet.

Benutten van eigen kracht
Wij willen een bewustwording op gang brengen, waarbij burgers waar mogelijk hun eigen verantwoordelijkheid nemen en hun eigen kracht benutten. Dit zorgt ervoor dat meer mensen de regie op het eigen leven houden.

Doel 2: benutten van eigen kracht
Resultaten
In de subsidieafspraken met instellingen wordt ingezet op het zelforganiserend vermogen van burgers.
Bij de intake voor voorzieningen wordt gekeken naar het eigen (oplossend) vermogen.

Informatie op het gebied van wonen, welzijn en zorg is toegankelijk voor alle burgers
Goed beschikbare informatie stimuleert het benutten van de eigen kracht van mensen. Voor burgers moet het duidelijk zijn waar zij terecht kunnen met een vraag om informatie of ondersteuning.

Doel 3: informatie op het gebied van wonen, welzijn en zorg is toegankelijk voor alle burgers
Resultaten
Er wordt ingezet op publiciteit van het WMO- en het CJG-loket. Deze informatie is op een aansprekende manier beschikbaar.
Er is een actuele sociale kaart.

Voorbereiden op veranderingen in de toekomst
Wij willen mensen bewust maken van de mogelijkheden om de eigen woonsituatie te verbeteren, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Doel 4: voorbereiden op veranderingen in de toekomst
Resultaat
Het project ‘Gewoon gemak’ wordt gemeentebreed onder 55+’ers bekend gemaakt, waarbij een beperkte subsidieregeling in het leven wordt geroepen om te stimuleren dat mensen hun woning zelf aanpassen.

Alle kernen in Nunspeet zijn zo veel mogelijk toegankelijk
Voor de zelfredzaamheid van mensen is het noodzakelijk dat de openbare ruimten en voorzieningen in de gemeente toegankelijk zijn voor iedereen. De openbare ruimte moet zo veel mogelijk toegankelijk en bereikbaar zijn, ook voor mensen met een beperking. Een toegankelijke gemeente vraagt vooral om 'inclusief denken' van degenen die plannen ontwikkelen en realiseren. Hiermee voorkomen wij ook dat later duurdere oplossingen nodig zijn.

Doel 5: alle kernen in Nunspeet zijn zo veel mogelijk toegankelijk
Resultaat
Wij willen dat openbare gebouwen, voorzieningen, wegen en het openbaar vervoer zo veel mogelijk toegankelijk zijn voor alle burgers.

Sturen op resultaat
In de opdrachten die aan organisaties worden verleend om WMO-taken uit te voeren, worden de kenmerken van Welzijn Nieuwe Stijl als uitgangspunt genomen. In de afspraken met instellingen wordt ingezet op het zelforganiserend vermogen van burgers. Er wordt zo veel mogelijk toegewerkt naar sturen op resultaten en niet op producten.

Doel 6: sturen op resultaat
Resultaat
In de subsidieafspraken en -afrekening met organisaties wordt zo veel mogelijk gestuurd op resultaten. Wij gaan in plaats van inputfinanciering meer toe naar outputfinanciering.

Samenwerken en netwerken
De gemeente Nunspeet stimuleert dat organisaties op de terreinen welzijn, sport, zorg en wonen meer gaan samenwerken om iedereen in staat te stellen de regie over het eigen leven te voeren. Dat betekent dat medewerkers van gemeenten en welzijnsinstellingen anders moeten gaan werken; de klant wordt nog meer hun uitgangspunt. Dat vraagt om bijscholing, zodat zij goed kunnen achterhalen en bieden wat iemand echt nodig heeft en zorgen dat hij/zij niet aan de kant komt te staan.

Doel 7: samenwerken en netwerken
Resultaten
Wij nemen als gemeente onze regierol op ons: wij verbinden organisaties met elkaar en faciliteren hen.
Wij organiseren van een jaarlijkse WMO-bijeenkomst voor burgers en maatschappelijke organisaties.
Wij stellen een lokale maatschappelijke agenda op. De dialoog komt tot stand met maatschappelijke organisaties en het lokale bestuur.
Er vindt scholing plaats van de eigen medewerkers, samen met andere werkers uit het veld.

Betrekken van burgers
Het betrekken van burgers is voor ons een belangrijke uitdaging voor de komende jaren. Gezien de overhevelingen naar de WMO vormt dit een extra belangrijk onderdeel, om ook de 'nieuwe' doelgroepen te horen.

Doel 8: betrekken van burgers
Resultaten
Meer inzetten op burgerparticipatie en informeren van burgers over de WMO. Ook de dorps-verenigingen worden betrokken.
Ondersteunen van de WMO-raad als vertegenwoordigers van de burgers van de gemeente Nunspeet.
Voor burgers is het duidelijk dat er meer eigen kracht en regie van hen wordt verwacht. Deze boodschap moeten wij samen met maatschappelijke organisaties op een goede manier brengen.

WMO-meedenkbijeenkomst burgers 25 januari 2012

4.2 Ondersteuning

Ambities
We willen mensen met een beperking betere kansen bieden om volwaardig mee te doen in de samenleving. Van belang is dat mensen zichzelf kunnen redden en kunnen participeren. Mocht dit (nog) niet haalbaar zijn, dan ondersteunen en compenseren wij hen.

Het uitgangspunt is hierbij dat deze burgers zo veel mogelijk in een gelijkwaardige positie worden gebracht als personen die deze beperkingen niet hebben. Als er ondersteuning nodig is, moet die er zijn. Soms tijdelijk, soms langdurig en soms permanent. Dit vraagt om maatwerk.

Als gemeente hebben wij de verantwoordelijkheid om burgers in hun zelforganiserend vermogen te ondersteunen, te compenseren en een omgeving te creëren waarin zij zich kunnen ontplooien. Wij gaan hierbij uit van degene die de vraag stelt. Kernwoorden zijn zelfredzaamheid, zelfontplooiing, eigen kracht, kwaliteiten, talenten, mogelijkheden en samenredzaamheid.

Door te zorgen voor een goed formeel en informeel sociaal netwerk, kan ondersteuning worden geregeld. Als gemeente zien wij een rol in het faciliteren van de diversiteit aan sociale netwerken waarin mensen participeren. Ook ondersteunen wij vrijwilligers- en mantelzorgers(organisaties), zodat zij zo optimaal mogelijk hun werk kunnen doen. Vrijwillige inzet is ontzettend belangrijk voor het sociaal kapitaal en vormt daarmee de veerkracht van de samenleving. Wij willen graag burgers, verenigingen, kerken en organisaties betrekken.

Doelen en resultaten
Hieronder staat weergegeven welke doelen en resultaten wij op het gebied van ondersteuning willen halen.

Meer mensen verrichten vrijwilligerswerk
De vrijwillige inzet van mensen vormt een belangrijke bijdrage aan de maatschappelijke infrastructuur. Vrijwillige inzet bevordert daarnaast de sociale samenhang en voorkomt uitsluiting van burgers. Wij stimuleren dat meer burgers van onze gemeente zich meer betrokken voelen bij de samenleving en daaraan een duurzaam aandeel willen leveren. Wij willen een en gevarieerder en daarmee ook groter potentieel aan vrijwillige inzet tot stand brengen. Wij zijn er echter alert op dat wij vrijwilligers niet overvragen en hen overbelasten.

Doel 1: meer mensen verrichten vrijwilligerswerk
Resultaten
Er is een groter en gevarieerder potentieel aan vrijwillige inzet; zo wordt de inzet van jongeren en mensen vanuit de WWNV-doelgroep gestimuleerd.
Wij onderzoeken waar lokale organisaties die werken met vrijwilligers behoefte aan hebben en proberen hen op deze manier specifieker te ondersteunen.
Wij zorgen voor scholing voor vrijwilligers.

Bedrijfsleven betrekken
Bedrijven raken steeds meer betrokken bij hun omgeving. Zij willen maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen. De komende periode willen wij gerichter aan de slag om ook het bedrijfsleven bij het WMO-beleid te betrekken.

Doel 2: bedrijfsleven betrekken
Resultaten
Er wordt een beursvloer gehouden, waardoor bedrijven, maatschappelijke organisaties, scholen en overheid bij elkaar komen, met als doel om een match te maken op het gebied van menskracht, kennis, toegang tot netwerken, materiaal, faciliteiten en creativiteit. Er wordt gehandeld, maar met gesloten beurzen.
Er worden meer matches gemaakt tussen het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties, scholen en overheid

Afspraken maken met zorgverzekeraars
Wij gaan (regionaal) afspraken maken met zorgverzekeraars over een goede afstemming tussen de WMO-ondersteuning en de AWBZ-zorg. Een voorbeeld in dit opzicht zijn mensen die begeleiding ontvangen; van hen maakt ongeveer de helft ook gebruik van AWBZ-zorg. Begeleiding is dan onderdeel van een totaalpakket, met daarin bijvoorbeeld ook behandeling of verpleging en verzorging. De burger is daarbij gebaat.

Doel 3: afspraken maken met zorgverzekeraars
Resultaten
Er is een goede afstemming tussen zorgverzekeraars en de gemeente(n) over de WMO-ondersteuning en de AWBZ-zorg, waarin helder is vastgelegd wat wij samen voor de burgers kunnen betekenen.
Wij willen voorkomen dat er een onwenselijke knip ontstaat tussen het medische domein uit de AWBZ en de ondersteuning vanuit de WMO.

Mantelzorgers worden in staat gesteld hun taak te blijven uitoefenen, waarbij overbelasting wordt voorkomen
Mantelzorgers vinden het vaak vanzelfsprekend dat zij voor hun partner, kind of buur zorgen. Wij vinden het vanzelfsprekend te zorgen dat mantelzorgers ook kunnen blijven zorgen en dat zij de ondersteuning en waardering krijgen die zij nodig hebben. Daarom zetten wij ons in om te voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken.

Doel 4: mantelzorgers worden in staat gesteld hun taak te blijven uitoefenen, waarbij overbelasting wordt voorkomen
Resultaten
Meer mantelzorgers kennen de ondersteuning die voor hen beschikbaar is.
Meer mantelzorgers die (licht) overbelast zijn, maken gebruik van respijtzorg.

Burgers en professionals weten waar zij naartoe kunnen gaan met zorgsignalen
Het is ontzettend belangrijk dat mensen weten waar zij naartoe kunnen gaan als zij een 'niet-pluisgevoel' hebben, dat zij weten waar ze met hun zorgsignalen naartoe kunnen. Uiteindelijk helpt dit om ergere zorgvragen te voorkomen.

Doel 5: burgers en professionals weten waar zij naartoe kunnen gaan met zorgsignalen
Resultaten
Er wordt jaarlijks een WMO-bijeenkomst gehouden, waarbij burgers en professionals elkaar beter kunnen leren kennen met als doel het beter kunnen helpen van de burger.
De ontwikkelde 'niet-pluiskaart' wordt periodiek onder de aandacht gebracht van organisaties en burgers.
De sociale kaart is duidelijk terug te vinden bij het digitale en fysieke WMO-loket, en ook bij de loketten van andere lokale instellingen.
Wij willen de relatie met huisartsen verder opbouwen, omdat zij een belangrijke signaleringsfunctie hebben. Zij moeten dus goed weten welke ondersteuningsmogelijkheden er voor hun cliënten zijn.

Zorgen voor een algemeen toegankelijk arrangement aan activiteiten gericht op ontmoeting, educatie en ontspanning
Een algemeen toegankelijk arrangement aan activiteiten zorgt ervoor dat meer mensen kunnen meedoen in de samenleving. Bovendien willen wij met dit aanbod ervoor zorgen dat er minder mensen een beroep doen op de individuele voorzieningen in de gemeente.

Doel 6: zorgen voor een algemeen toegankelijk arrangement aan activiteiten gericht op ontmoeting, educatie en ontspanning
Resultaten
Wij ondersteunen welzijnsinstellingen om activiteiten aan te bieden.
Initiatieven van burgers en maatschappelijke organisaties worden breed bekendgemaakt. Wij investeren in netwerkontwikkeling (waaronder de jaarlijkse WMO-bijeenkomst).

Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling als uitgangspunt
Om de ondersteuning voor de kwetsbare burger meer op maat, flexibel en dichtbij te organiseren, vragen wij een andere werkhouding van beroepskrachten, waarbij Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling de uitgangspunten zijn.

Een gekantelde werkwijze doet meer recht aan de eigen mogelijkheden en de nabije omgeving. Door minder kostbare individuele voorzieningen te verstrekken, is het de algemene verwachting dat het proces van De Kanteling tot besparingen leidt zodat de WMO op de langere termijn betaalbaar blijft. Een gekantelde werkwijze vraagt ook om investering. De invoering van een gekanteld gesprek als centraal element in de uitvoering vraagt immers om deskundigheid en meer tijd binnen het primaire proces van vraagverheldering en arrangement.

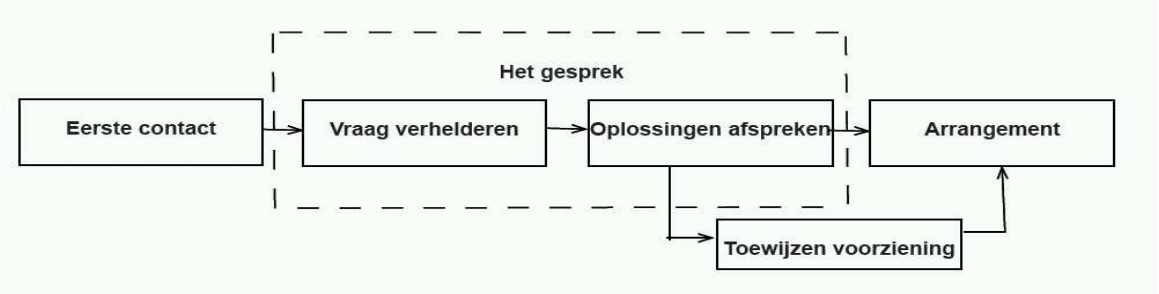

Doel 7: Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling als uitgangspunt
Resultaten
De beroepskracht stelt de zelfontplooiing van de burger centraal en neemt de eigen mogelijkheden van en het resultaat voor hen als uitgangspunt. Ondersteuningsvragen worden volgens de methodiek van De Kanteling integraal benaderd. Ook de principes van Welzijn Nieuwe Stijl gaan wij zo veel mogelijk toepassen, ook bij de komende decentralisaties.
Het 'eigen maken' van de principes in het handelen vraagt om training en opleiding van medewerkers, ook de eigen medewerkers. Hierbij stimuleren wij een integrale aanpak, wat tegelijkertijd de onderlinge kennismaking tussen werkers in het veld versterkt.
Het WMO-voorzieningenbeleid moet houdbaar zijn, dus sober en doelmatig. Het uitgangspunt 'goedkoopst compenserend' blijft leidend binnen het voorzieningenbeleid. WMO-voorzieningen zijn laagdrempelig, bereikbaar en betaalbaar voor elke burger. Inwoners van de gemeente Nunspeet blijven voor de thuiszorg vanuit de WMO een keuzevrijheid behouden.
Is een individuele voorziening aan de orde, dan geldt een eigen bijdrage en (als dat mogelijk is) een vermogenstoets met als uitgangspunt 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten'. In het coalitieakkoord 2010-2014 werd al naar de mogelijke toepassing van een vermogenstoets gevraagd. Naar aanleiding van het bestuursakkoord wordt in de WMO naar verwachting een vermogenstoets mogelijk.

PGB-beleid herformuleren

Op dit moment hebben wij als gemeente vanuit het Rijk de plicht om mensen met een WMO-indicatie een keuze te bieden tussen een voorziening in natura of een PGB. Deze verplichting is er straks waarschijnlijk niet meer. De gemeente krijgt straks de ruimte om het eigen PGB-beleid in te vullen. Mede met het oog op de aanstaande overheveling van de extramurale begeleiding naar de WMO moeten wij goed bepalen hoe wij in de toekomst omgaan met het verstrekken van een PGB. Wij zien de meerwaarde van een PGB, zeker bij mensen met een complexe zorgvraag. Het zorgt ervoor dat mensen meer de regie in eigen hand houden en dat is ook wat wij stimuleren. Wel willen wij voorkomen dat een PGB het appèl op ondersteuning door het eigen netwerk verdringt of dat mensen oneigenlijk een beroep doen op een PGB. Vanuit onze 'gekantelde' werkwijze blijven wij PGB's toepassen.

Doel 8: PGB-beleid herformuleren
Resultaat
Wij gaan het gemeentelijke PGB-beleid nader formuleren en uitwerken.

Ondersteunen bij opvoeden en opgroeien

Wij willen problemen rond opvoeden en opgroeien zo veel mogelijk voorkomen. Het GJG is hierbij een belangrijk instrument. Het aanbod en de diensten van het CJG omvatten vier functies: inlooppunt voor informatie en advies, opvoed- en opgroeipraktijk, preventie en een sluitende aanpak van zorg. Met de decentralisatie van de jeugdzorg ontwikkelt het CJG zich verder tot de spil van alle ondersteuning, hulp en zorg voor de jeugd en hun ouders. Wij willen zorgen voor een sterke en positieve basis. Wij willen nadrukkelijker aandacht besteden aan het versterken van het lokaal preventief jeugdbeleid, als voorbereiding op de decentralisatie van de jeugdzorg.

Doel 9: ondersteunen bij opvoeden en opgroeien
Resultaten
Steun voor ouders organiseren wij zodanig dat zij zelf bij de opvoeding aan het roer blijven.
De ondersteuning is gericht op herstel van het gewone leven en zelfredzaamheid.
Er is gespecialiseerde zorg voor hen die dat het meeste nodig hebben.
De jeugd in de gemeente Nunspeet wordt betrokken bij het jeugdbeleid op een manier die bij hen past.

Algemeen maatschappelijk werk blijft toegankelijk
Het algemeen maatschappelijk werk vinden wij een basisvoorziening in onze gemeente. Mensen moeten terecht kunnen bij algemeen maatschappelijk werk voordat hun problemen groter worden.

Doel 10: algemeen maatschappelijk werk blijft toegankelijk
Resultaat
Er zijn geen lange wachtlijsten voor het algemeen maatschappelijk werk.

4.3 Bieden van een vangnet

Ambities

Als het mensen niet lukt om op eigen kracht te participeren in de samenleving, en dit ook niet lukt met het sociale netwerk en algemene en individuele voorzieningen, wil de gemeente een vangnet bieden aan deze mensen.

Dit zijn mensen die vaak niet in staat zijn om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien. Ook hebben zij vaak te maken met problemen op meer levensgebieden en wordt de hulpvraag vaak niet meer gesteld. Voor deze doelgroep (maatschappelijke zorg) wordt voornamelijk regionaal beleid ontwikkeld, maar ook lokaal willen wij ons inzetten. Wij willen ons vooral inzetten op structuurversterkende activiteiten en niet teveel op projecten die tijdelijk zijn. Naast het zorgaspect voor deze mensen, willen wij ook inzetten op het vangnet om overlast en criminaliteit te voorkomen.

De maatschappelijke zorgcliënt moet weer zo veel mogelijk burger worden, in plaats van patiënt. In dit verband hebben wij de volgende ambities:
- De opgebouwde vangnetstructuur (lokaal en regionaal) is een blijvende voorziening die in stand moet worden gehouden.
- Wij willen afglijden voorkomen door vroegtijdige signalering en lokale en regionale samenwerking.
- Zorg wordt zo kort, licht en dicht mogelijk bij de burger geleverd.
- Dagbesteding is een middel ter vergroting van de maatschappelijke participatie. Het doorbreken van de leegheid van het dagelijks bestaan kan een bijdrage leveren aan herstel van maatschappelijke aansluiting.
- Meer inzet van de (lokale) samenleving bij de inrichting van de maatschappelijke zorg. Te denken valt aan woonvormen met informele ondersteuning.

Doelen en resultaten

Hieronder staat weergegeven welke doelen en resultaten wij op het gebied van het bieden van een vangnet willen halen.

Investeren in voorkomen van maatschappelijke uitval

Wij willen investeren in het voorkomen van maatschappelijke uitval door vroegtijdige signalering en adequate hulp.

Doel 1: investeren in voorkomen van maatschappelijke uitval
Resultaten
Er wordt meer bekendheid gegeven aan het lokale zorgadviesteam 12-, zorgadviesteam 12+ en het sociaal vangnetoverleg. Voor de meeste mensen die in deze casuïstiekoverleggen worden besproken, wordt een passend hulpverleningstraject gevonden.
Voor burgers met een verhoogd risico op het ontwikkelen van psychiatrische klachten is er een effectief ondersteuningsaanbod.

Voorkomen huisuitzetting
Een dak boven je hoofd is een belangrijke levensbehoefte van mensen. Wij willen niet dat mensen het huis uit worden gezet als er nog geen hulpverlening bij het gezin betrokken is, tenzij mensen op alle mogelijke manieren de hulp weigeren.

Doel 2: voorkomen huisuitzetting
Resultaat
Er is aanpak van voorkoming van huisuitzetting die regelt dat mensen niet het huis uit worden gezet als er nog geen hulpverlening in het gezin aanwezig is.

Investeren in maatschappelijk herstel van mensen die in het vangnet terecht zijn gekomen
Als het mensen niet lukt om op eigen kracht of met ondersteuning van het netwerk te functioneren in de samenleving, hebben zij een vangnet nodig. Wij willen investeren in zo veel mogelijk maatschappelijk herstel van mensen die de aansluiting met de maatschappij zijn kwijtgeraakt. Ook zij moeten waar mogelijk weer meedoen in de samenleving.

Doel 3: investeren in maatschappelijk herstel van mensen die in het vangnet terecht zijn gekomen
Resultaten
Er wordt blijvend ingezet op effectief aanbod voor cliënten vanuit de zorgadviesteams en het sociaal vangnetoverleg.
Er is regie op nazorg voor ex-gedetineerden en ex-psychiatrisch patiënten met een zorgvraag.

Inzetten op acht leefgebieden
Wij willen ons vanuit onze vangnetfunctie inzetten op de volgende acht leefgebieden: huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren en dagbesteding.

Doel 4: inzetten op acht leefgebieden
Resultaat
Bij burgers die problemen hebben, wordt zo veel mogelijk ondersteund op alle acht leefgebieden.

Aanpakken van huiselijk geweld
Wij willen zorgen voor een adequate en integrale aanpak van huiselijk geweld.

Doel 5: aanpakken van huiselijk geweld
Resultaten
Preventie- en voorlichtingsactiviteiten aan kerken, onderwijs en kinderopvang, sport- en welzijnsinstellingen en jeugd- en jongerenwerk en een PR-campagne voor burgers worden georganiseerd.
De burgemeester legt bij dreiging van huiselijk geweld een huisverbod op aan de dader.
Bij elk tijdelijk huisverbod en complexe casus vindt zorgcoördinatie plaats.
Alle niet-toegekende tijdelijke huisverboden worden gemonitord in het veiligheidshuis of het sociaal vangnetoverleg.

5. Onderzoeksmethoden

5.1 Communicatie en inspraak

Om te komen tot effectief WMO-beleid is gebruikgemaakt van de volgende gegevens:

- input van de Nunspeetse gemeenteraad, door een informele WMO-bijeenkomst op 20 september 2011 en het vaststellen van de startnotitie beleidsnota WMO 2012-2015 in de raadsvergadering van 24 november 2011;
- input van burgers, door betrokkenheid van de WMO-raad en een WMO-meedenkbijeenkomst voor burgers op 25 januari 2012;
- input van de belangrijkste organisaties op het gebied van de WMO, door een WMO-meedenkbijeenkomst voor organisaties op 1 februari 2012;
- zes weken lang inspraakmogelijkheid van 21 maart tot en met 2 mei 2012.

In de hele beleidsperiode wordt de WMO-raad betrokken bij het gemeentelijk WMO-beleid. De WMO-raad is voor de gemeente de spreekbuis van burgers als het gaat om zaken die vallen onder de WMO.

WMO-meedenkbijeenkomst maatschappelijke organisaties 1 februari 2012

5.2 Monitoring

De komende jaren volgen wij of wij bij onze WMO-doelstellingen op de goede weg zijn. Daartoe ontwikkelen wij in 2012 een aantal indicatoren dat dient als gemeentelijke WMO-monitor. Deze indicatoren geven weer hoe het gaat met de WMO in onze gemeente. Op deze indicatoren willen wij in 2015 weer meten, om op deze manier duidelijk te kunnen zien wat het resultaat is geweest van ons WMO-beleid in de jaren 2012-2015. Ook willen wij elk jaar een klanttevredenheidsonderzoek houden onder een deelterrein van de WMO. Hiermee kunnen wij op tijd signaleren of het huidige beleid aanpassing behoeft. Organisaties worden gevraagd gegevens van cliënten aan te leveren, voor een beter inzicht in de doelgroep en de resultaten.

Daarnaast zetten wij ook in op het verhaal achter de cijfers. Dit doen wij door het volgende te organiseren:

- een jaarlijkse WMO-bijeenkomst voor burgers en externe partners;
- een bijeenkomst met de gemeenteraad over de uitvoering van het WMO-beleid.

6. Financiën

Voor de komende jaren is op dit moment afgerond € 4,7 miljoen ter beschikking voor de uitvoering van het WMO-beleid. Onderverdeeld in de drie thema's ziet dit er financieel als volgt uit:

	2012	2013	2014	2015
Voorkómen van zorg	€ 1,1 miljoen	€ 1,1 miljoen	€ 1,1 miljoen	€ 1,1 miljoen
Ondersteuning[3]	€ 3,5 miljoen	€ 3,5 miljoen	€ 3,5 miljoen	€ 3,5 miljoen
Bieden van een vangnet[4]	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Totaal (afgerond)	€ 4,7 miljoen	€ 4,7 miljoen	€ 4,7 miljoen	€ 4,7 miljoen

Deze bedragen zijn exclusief de financiële middelen voor de drie transities begeleiding, jeugd en werk, omdat de hoogte van deze middelen op dit moment nog niet bekend is. Daarnaast is in dit budget ook geen rekening gehouden met de invoering van Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling.

[3] Inclusief € 2,8 miljoen voor individuele voorzieningen
[4] Dit is exclusief de financiële middelen van centrumgemeente Apeldoorn (vrouwenopvang) en Zwolle (maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid)

Begrippenlijst

AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
PGB	Persoonsgebonden budget
Wet Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
WWNV	Wet werken naar vermogen